

REDACȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10 cor.
pe 1/4 an 5 cor.
pe o lună 2 cor.

N-ri de Duminică pe an 4 cor.
Pentru România și străinătate pe an
40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERTIUNILE:
de un sir garmond: prima dată 14
linei; a doua oară 12 linei; a treia
oară 8 b. de fiecare publicație.

Atât abonamentele, cât și inserți-
unile sunt a se plăti înainte în Arad.

Prețurile pentru oraș și comitate
scrierilor adresate nu se primesc

Deschidere de abonament.

Cu 1 Iulie n. deschidem abonament nou la «Tribuna». Ținem de prisos a mai înzista asupra însemnătății organelor de publicitate. Și mai ales a accentua necesitatea întăririi acestor organe, în aceste vremuri de grele primejdii ce străbate poporul românesc.

Cetitorii nostri cunosc ținuta noastră politică; s'au convins de devotamentul muncii noastre.

Știu și aceea că «Tribuna» e luată acum la țintă. Este și demnitate națională la mijloc a n'o lăsa să se stângă în viforul cu care se luptă, luminând cărările neamului nostru. Sperăm că prigonirea ce s'a pornit împotriva noastră, va fi un îndemn mai mult, a grăbi în ajutorul ei.

Și fiind-că susținem regula introdusă la Anul nou, rugăm pe domniile abonați să binevoiască a-și reînoui din vreme abonamentul, ca să nu li-se întrerupă trimiterea foil.

«Tribuna» costă:

Pe 1 an 20 Cor.

Pe 6 luni 10 »

Pe 3 luni 5 »
Pe 1 lună 2 »
Pentru România și străinătate 40 franci.
Redacția și Administrația
„TRIBUNEI“.

Adevărații agitatori...

(S.) În Țeara Ungurească adevărații agitatori încă n'au ajuns să fie dați în judecată, ci din incinta unde ar trebui să domnească cea mai senină gândire, imparțialitatea și simțul de dreptate, ei continuă în chip pervers să agite obștea maghiară împotriva celorlalte naționalități din patrie.

Agitatorii aceștia sunt adică deputații șovinisti din Detă, năbădăioși ca d'alde Komjáthy, care atacă guvernul pentru-că, vezi Doamne, prea tratează blând cu naționalitățile, și secături ca d'alde Vietoris, care mai zilele trecute d'asemeni s'a năpustit asupra naționalităților în genere, ear în particular împotriva — panslavilor. Înțelege, după moda șovinistă, sub numirea de «panslav» pe toți luptătorii naționali slovaci și a cerut stărpirea din rădăcină a lor, asigurând Dieta că atunci va fi pace în popor, «care e blând și numai căpeteniile panslave îl agită»...

Dacă Vietoris n'ar fi guvernamental și n'am fi citit că întreaga Dietă, dar mai ales guvernamentalii (liberalii!) l'au aplaudat, nu

ne-am oprit asupra vorbirii lui, ci am trece înainte, cum trebuie să faci când îți iese în cale un șuchiat.

În mijlocul aplauselor partidului guvernamental Vietoris a dezvoltat însă un întreg program de politică națională. A dat, cu alte cuvinte, rețeta după care s'ar putea rezolva chestia naționalităților, asigurându-se unitatea de stat și înlăturându-se federalismul, pe care vor să-l introducă — naționalitățile.

Spre a scăpa de primejdia asta și pentru a pune odată capăt svircolirilor hidrei cu șapte capete, adică agitațiilor naționalităților, Vietoris a propus ear tabăra liberală (?) aprăba cu multă ostentațiune: revizuirea, ori mai exact desființarea legii de naționalități dela 1868; restrângerea libertății presei și a dreptului de întrunire pe seama naționalităților (A zis: «Libertatea presei și dreptul de întrunire în ținuturile maghiare este garanția libertății, printre naționalități însă e d'un efect primejdios»); a cerut mai departe înăsprirea legii penale față de «agitatorii naționaliști», prevăzându-se, între altele, nu numai pedepse mai mari ca cele de acum, dar și aceea, că cine a fost osândit pentru agitațiune, să lu poată fi — deputat! A cerut de asemenea restrângerea drepturilor de asociare și mai ales măsurii extraordinare încontra băncilor române, cari, vezi Doamne, lucră contra statului ungar și spre stricăciunea societății maghiare (Da, așa e: dau împrumut și Ungurilor, pe cari au îndrăzneala să-l ecsecveze dacă nu plătesc, cum

Serbarea dela Putna.

(Amintiri).

De
Ioan Slavici.

(Urmare).

Noi Vienezii eram încă de mult dumiriți asupra celor ce urmau să se stabilească în congres. Gândul nostru era să se aleagă un birou permanent, care îi convoacă pe studenți când ici, când colo, și-i ține strinși la un loc, ca să facă o întinsă și stăruitoare propagandă pentru restabilirea unității în viața culturală a poporului român, un gând, pe care l-am exprimat cu toată claritatea și în apelul adresat publicului. Mijloacele de propagandă aveau să fie o bibliotecă populară ieftină și bine aleasă, o foaie literară ilustrată, un ziar național, concerte date de celebrități române, reprezentațiunile teatrale date de cei mai buni actori români, întruniri și serbări naționale ca cea dela Putna, toate aceste fără de nici o tendență politică.

Cestiunile aceste puteau să fie discutate într'un congres, care trebuia să se mărginească la cel mult trei ședințe. Aveam deci să stabilim o ordine de zi mai scurtă și să alegem, înainte de toate, biroul permanent.

După-ce publicul deduse năvală asupra mănăstirii, noi membrii comitetului ne-am retras în clopotniță. Aduserăm, ce-i drept, câteva brațe de fân, pe care l-am așternut pe jos, ca să dormim pe ele așa gătiți de serbă-

toare cum eram; era însă peste puțină ca n niște momente atât de solemne să ne perdem timpul dormind, și am petrecut noaptea parte făcând inspecțiune prin mănăstire unde unele dintre cocoane începuseră să fumeze, parte discutând și puind lumea la cale.

Aici s'a stabilit ordinea de zi a congresului în cele patru puncte publicate de G. D. Theodorescu în darea lui de seamă.

După-ce s'a deschis ședința, ne-am îndreptat că va fi încă mult până la intrarea în această ordine de zi.

Toți aveau dreptul de a vorbi, și puțin erau care nu țineau să se folosească de dreptul acesta.

S'a pus o cestiune de principiu și s'au rostit cuvântări multe, lungi și des întrerupte, care ne-au trecut peste miezul nopții fără ca să ajungem la rezolvarea cestiunii prealabile.

Luând drept punct de plecare apelul adresat de noi publicului, un sfătos a pus întrebarea, dacă unitatea culturală, asupra căreia stăruiam noi, e cauza celei politice ori efectul ei.

Unii susțineau că unitatea culturală nu se va putea realiza decât după-ce se va fi făcut unitatea politică, alții voiau să ne convingă că numai unitatea culturală poate să ne ducă la cea politică, eară noi ziceam că ne e indiferent, care e cauză și care efectul, și considerăm unitatea culturală ca scop, ceea-ce multora le părea foarte abstract.

Pe la două după miezul nopții am hotărât că vom continua discuțiunea mâine și ne-am risipit la noroc.

Eminescu ear era dus cu gândul. Ascultase retras într'un colț întreaga discuțiune adunase mereu în el și acum trebuia neapărat să răsufe.

„Măi, — mi-a zis el, — acela, care vrea să facă ceva, nu discută, ci lucrează. Să vezi că n'o să ajungem la alegerea biroului central permanent: o să rămănem tot noi și e mai bine așa. Mergem înainte, îi lăsam să discute facem ce știm și lumea vine după noi.

„Dar dacă alții ți-se pun în cale?”

„Da! fără de milă în ei!”

Cu câte-va săptămâni de zile mai înainte eram și eu de părerea aceasta: încetul cu încetul însă am fost stăpânit de simțământul, că viața comună e o jertfă grea, și mi părea lucrul cu desăvârșire învederat, că e o prostie să aduci jertfa aceasta când nimeni nu ți-o cere.

Toate prin oameni se fac, ear oamenii sunt mulți de multe feluri, cei mai mulți târziu la minte și nu puțin porniți spre răutate. Adevărul dar numai încetul cu încetul și numai după multe frământări poate să străbată, și multe din acele, pe care noi le vedem nu numai sigure, ci totodată și apropiate, abia după moartea noastră vor putea să intre prin lucrarea comună în ființă. Zadarnic ne-am sbuciuma dac'am voi să le facem mai înainte, și lucru cu minte e să așteptăm petrecându-ne viața în o lucrare, pe care putem s'o săvârșim și singuri.

(Va urma).

s'a întâmplat și cu marele Maghiar Ugron Gábor, a cărui moșie zău, s'a scos la licitație, dar guvernul n'a avut patriotismul să liciteze, oferind preț cel puțin dublu, să scape astfel de faliment pe un stâlp al maghiarizmului!

Propunerile acestea *sui generis* le-a motivat, se înțelege, debitând o mulțime de fleacuri, dar mai ales denunțând. Denunțând însă nu fapte petrecute, ci elucubrațiuni șoviniste, să sperie astfel pe »părinții patriei« și să-i înduplece a revizui legile d'acum, cari, ori cât ne sunt de nefavorabile, dar în sfârșit formal tot nu ne opresc de a lua parte la viața politică, ba dacă am fi mai organizați și mai deciziți în luptă, atât noi cât și Slovacii am putea împedeca ajungerea în Dietă, cu voturi de ale naționalităților, a unor fleacari și beciznici cum e și Vietoris.

E semnificativ de altfel, că chiar sub Tisza îndrăznește să vorbească astfel un deputat guvernamental... Și mai semnificativ este faptul că guvernamentalii aprobau cu ostentațiune, și când poporalul Buzáth a întrerupt zicând: »Asta-i politică brutală!« — Gajáry Géza, un mare mameluc a replicat: »Da, acesta-i liberalism maghiar!«... Toți ipochimenii aceștia de șoviniști sunt adică porniți în contra naționalităților și se bucură când au prilej să manifeste sentimentele lor ostile, crezând că astfel întăresc neamul unguresc.

Naționalitățile trebuie să dea însă un răspuns demn acestor porniri mizerabile. Să se organizeze de p'acum în fiecare cerc electoral în vederea alegerilor ce se vor face mai curând ori mai târziu. Să caute a trimite »cât mai mulți deputați naționaliști în Dietă, cari să ia acolo cuvântul, să demascheze pe șoviniștii suchiați ori șalatați cari agită pe Unguri împotriva noastră... Că altfel cu vremea agitația lor va lua așa proporții, încât până și un guvern tare și cuminte — dacă se mai poate spera așa ceva — ajunge prinsonier al unor biciznici pentru cari este o meserie lucrativă să agite în contra naționalităților.

Dacă procurorii nu-i pot apuca pe acești agitatori păcătoși, să-i reglementeze alegătorii ori deputații naționaliști cari vor pătrunde în Dietă.

Prelungirea ședințelor Dietei.
Zi de zi se înscriu mereu deputați din opoziție, pentru a lua parte la discuțiunea bugetului. S'ar putea crede că desbaterea ia caracterul unei obstrucțiuni liniștite, nepregătite. Din aceasta cauză, în ședința de azi, ministrul președinte va propune prelungirea ședințelor cu 1 oră la zi.

Tot pe azi, s'a înscris la cuvânt și baronul Bánffy, fiind cu mult interes așteptat întâiul debut în calitate de opozant, al fostului — ministru președinte.

Apelul Ligei pentru unitatea culturală a tuturor Românilor

Liga pentru unitatea culturală a tuturor Românilor ne trimite următorul apel:

Români!

De cât-va timp o adâncă indiferență domnește în chestia națională. S'ar părea că nici experiența unui trecut dureros, nici presimțirea primejdiei viitoare, nici simțul demnității naționale

atinse nu sunt în stare să turbure apatia noastră. Și totuși impregiurările, prin cari trece astăzi neamul românesc fac din această nepăsare nu numai o greșală dar o adevărată vină.

Atacați cu furie de elementele dușmane lor, de Greci în Macedonia, de Ruteni și Poloni în Bucovina, de Unguri în Transilvania, Români de pretutindeni caută cu durere spre noi și nu pricep indolența noastră.

Slăbiți de propriile lor desbinări, părăsirea în care-i lăsam incurajează pe cei răi, cari găsesc în indiferența noastră chiar justificarea unei politici de abdicare la ori-ce ideal național.

Situațiunea lor devine din zi în zi mai grea; în Macedonia fanatismul grecesc contestă Românilor până și dreptul d'a se ruga în limba lor, în Bucovina, sate întregi românești nu mai vorbesc de cât rusește și perd odată cu limba sentimentul naționalității lor; — în Transilvania, comitetul național, lovit printr'o măsură ilegală de desființare, duce o viață precară, și noile legi ale lui Berzeviczy găsesc pe Români slăbiți și desorientați; — în Basarabia nici un suspin nu întrerupe o tăcere mormântală.

O luptă fără preget devine ast-fel însăși condițiunea de viață a neamului nostru, și continuul virtej de patimi și de suferințe, de aventuri îndrăznețe și de adâncă descurajare, prin cari de atâtea veacuri trece națiunea noastră nu ne îngăduie un minut de odihnă, nu ne iartă să păstrăm mulțumita noastră quietudine.

Căci dacă dragostea noastră pentru frații subjugăți se obosește adesea și adoarme uneori, nu adoarme și nu obosește nici o clipă apriga ură cu care dușmanii neamului nostru urmăresc pe poporul român. Ura lor stă vecinic trează: și dacă dânsa nu mai apare în vremile noastre sub forma brutală de altă-dată, a omorurilor și violențelor sângeroase, ea nu e mai puțin rea nici mai puțin crudă, nu e de cât mai ipocrită.

Un conte Apor nu mai spânzură pe Români de crengile arborilor și nu se mai plimbă fumând printre cadavrele lor, și un metropolit Brancovici nu mai e bătut până la sânge în temnițele ungurești, nici desbrăcat în biserică de odăjdiile sacre și batjocorit în fața credincioșilor sei, dar printr'o administrațiune opresivă, prin legi și judecări nedrepte, prin uneltiri viclene, se urmărește sărăcirea și nimicirea neamului nostru.

Vremile lui Apafi și a superintendenților calvini au trecut, dar n'a trecut vechea ură în contra bisericii independente române, prin ale căreia rugi s'a păstrat în timp de veacuri națiunea română neatinsă. Incercările repetate, și acum de curând, renoite la 1899 și 1901 d'a îngloba biserica română unită în biserica catolică; călcarea legii naționalităților prin legea lui Tisza din 1879 asupra școalelor; încercarea de corupere a învățătorilor Români prin legea din 1893 asupra salariului institutorilor, ingerința în afacerile bisericesti prin distribuirea de către guvern a quotelor acordate dieceselor române pentru preoți ear astăzi proiectul lui Berzeviczy, prin care călcând fățiș legea naționalităților și bunul simț se introduce limba maghiară ca limbă de predare în școalele de copii Români, sunt dovezi că planul de desnaționalizare se urmărește cu o stăruință și o tenacitate de fer.

În grelele împrejurări, prin cari trec astăzi Români din Austro-Ungaria, s'ar părea că curtea imperială regală obosită de turburarea unor plângeri necurmăte, caută să se scape cu ori-ce preț de naționalitățile nemulțumite. Printr'o orbire neînțeleasă ea înalță în stima ei nu pe cei cari au mântuit dinastia în vremile grele de altă-dată, ci pe cei-ce au tradat-o. Ea muștră pe cei credincioși și laudă pe cei călcători de credință. Acei cari cu îndărătnică vrăjmășie s'au ridicat în contra monarhului lor, l-au declarat războiu și l-au declarat căzut; acei cari și astăzi se mândresc cu actele lor de răsvrătire și divinisează ca eroi naționali pe răsturnătorii dinastiei, aceia încoajoră tronul și gonesc din preajma lui pe vechii și devotații lui apărători.

O naționalitate ajunsă stăpânitoare de ieri alaltăieri, care s'a impus prin mijloace revoluționare și profitând de calamitățile unui vechiu imperiu, insultă prin aroganța ei naționalitățile băștinașe ale țării și persecută cu neînfrănată ură pe toți cei-ce nu vor să se confunde în gloata lingușitorilor ei.

Loviți în sentimentele lor cele mai intime prin contactul imediat și continuu al unei popu-

lațiuni selbatice, Români din Ungaria s'au retras în ei înșiși, sau ferit de ori-ce atingere cu opresorii lor, păstrând aceea atitudine demnă a omului, care conștient de sine, știe să stea drept în fața persecutorilor lui, admirabila lor pasivitate.

Ei au realizat ast-fel, sub o formă negativă, un tip superior de voință patriotică punând în practică, vechea maximă a stoicismului: rabdă și te abține; și de sigur figura nu de mult dispărută dintre noi a bătrânului Rațiu va trece, tot așa de luminoasă, la eternitate ca a marilor stoicei din vechime.

Dar dacă Români subjugăți au făcut tot ce puteau face în impregiurările grele, în care trăiesc, se cade ca noi cetățeni ai României libere, cari avem de-odată cu gloria și răspunderea numelui de Român, să ne îndeplinim și noi datoria: afirmând solidaritatea noastră cu Români de pretutindeni și impunând prin faptele noastre respectul numelui ce purtăm.

Și oare ce laudă mai mare am putea aduce numelui de Român și unui Stefan Voevod, a cărui amintire o pomenim astăzi, noi Români din regat, de cât dacă luând pilda de faptele măritului Domn, am scutura nepăsarea noastră, ne-am înalța inimile prin credință și dragoste și cunoscând drumul nostru, am merge cu hotărâre către scopul ales?!

Oare vrednicul Voevod ale cărui arme au fulgerat la cele patru hotare ale țării, biruind cu o mână de Moldoveni pe Turci, fugărind pe Tătari, înfrângând pe Unguri și zdrobind pe Leși, nu este o dovadă de puterea, ce dau o inimă mare și-o credință nestrămutată?

Oare gloria strămoșilor este numai o pozoabă a numelui, nu este și un îndemn către fapte bărbătești?

Români!

Nu putem și nu se cade să ne izolăm de frații noștri subjugăți: suferințele lor sunt suferințele lenoastre, ear apărarea lor nu este numai o chestiune de interes național ci și de demnitate națională.

Facem dar un apel călduros la Voi și Vă rugăm ca, uitând desbinările trecutului și învingând indiferența momentului actual, să Vă uniți cu toții și să ne dați tot spriginul ca împreună să luptăm pentru țară și neam.

Comitetul central executiv.

DIN DIETA.

— Ședința dela 2 Iulie. —

În ședința de Sâmbătă au vorbit doi deputați calmi: unul independist, *Bizony Ákos*, și altul apponyist *Smialovszky Valér*, respingând ambii din punctul de vedere al partidului lor bugetul. Cuvântările lor n'au prezentat așa mare interes pentru cameră, căci toți deputații se interesau mai mult de Bánffy, care azi s'a prezentat prima oră în cameră.

Toți priviau la vestitul pașă sperlecați ca la o dihanie, care are gânduri ascunse și neliniștește în societatea care a intrat, prin prezența sa.

Serbarea dela Putna.

Comitetul de organizare din Bucovina pentru comemorarea zilei morții marelui Voevod Stefan, a stabilit în ultima sa ședință următorul program pentru serbarea dela Putna: Vineri 2 Iulie se va oficia în biserica mănăstirei Priveghiarea.

Sâmbătă 3 Iulie, dimineața:

Utenia — Liturgia, slugită de I. P. S. Sa Archiepiscopul și Mitropolitul Dr. Viadimir de Repta.

Cântările liturgice vor fi executate de corul societății filantropice „Armonia“.

Predică — Parastas, oficiat de I. P. S. Sa Mitropolitul.

Cântările vor fi executate de corul societății „Academia Ortodoxă“.

Depunerea coroanelor pe mormântul Voevodului din partea diferitelor societăți și corporațiuni.

La ora 12 din zi: Discursul dlui profesor universitar Dr. Dim. Onciul.

La orele 2 d. a. banchet.

La orele 4 d. a.:

În grădina mănăstirii: Imn, executat de corurile societăților „Armonia” și „Academia Ortodoxă” în onoarea oaspeților. — Discursurile reprezentanților studențești. — Imn, executat de societățile Armonia și Academia ortodoxă.

Pe deal:

Discurs istoric pentru popor.

Pentru participanți la serbarea dela Putna va circula Sâmbătă 3 Iulie 1904 câte un tren dela Cernăuți și dela Ițcani; pentru aceste trenuri se vor elibera de câtră stațiile căilor ferate bilete de călătorie dus și întors cu prețuri de jumătate valabile numai pentru aceste trenuri.

Ora plecării trenurilor din Cernăuți și Ițcani se va publica la timp.

Reîntoarcerea din Putna cu trenurile acestea va avea loc în aceeași zi la orele 9 seara.

Situația în Macedonia.

„Politische Correspondenz” publică următoarea depeșă:

Câți-va membri ai sinodului patriarhal încep să ia o atitudine ostilă contra patriarhatului în chestiunea bisericească a Românilor macedoneni.

S'ar părea că acești membri voesc să se rezolve chestiunea.

Însă în unele cercuri bine informate se spune că pornirea aceasta în contra patriarhului are ca origine gânduri ascunse, anume d'a se provoca o criză care să aducă resturnarea patriarhului.

Când scopul va fi atins, toate glasurile cari, în mod aparent se ridică acum pentru Aromâni, vor amuți și dorințele eclesiastice ale acestei naționalități nu vor mai găsi nici un ecou în sinul sinodului.

Guvernul României continuă a susține cererile Aromânilor cu cea mai mare chibzuință și corectitudine. Această procedură moderată a atras Aromânilor nu numai buna voință a Porței dar și oare-care sprigin din partea ei.

Incidentul dela Bitolia, cu ocazia înmormântării unui Aromân, dă un temei mai mult cererilor pe cari le fac Aromânii d'a avea o biserică separată.

Deosebit de aceasta, la protestarea Grecilor contra ridicării unei mici biserici românești la Bitolia, Aromânii răspund prin permisiunea dată de Poartă, acum 15 ani, pentru clădirea unei biserici românești la Kupiște.

De atunci încoace multe alte biserici s'au zidit și s'au reparat, cum a fost în timpul din urmă cea dela Krușova.

Emigrația italiană în Statele-Unite.

Emigrația este unul din factorii cari ajută prosperitatea italiană, iar nici de cum un izvor de slăbiciune națională, cum se spunea mai înainte.

Când emigranții porneau din provinciile dela Nord: Piemont, Lombardia și Venetia, ducându-se să se așeze cu toată averea în America și mai ales în republica argentinei, aducea într'adevăr o pierdere seacă țerei.

De vre-o douăzeci de ani însă, emigrația italiană și-a schimbat caracterul. Provinciile dela Nord s'au îmbogățit astăzi multumită uliului Alb. Companiile de emigrare au pus ridicol de mici taxe ca preț al trecerii în America, așa încât și cel mai sărac muncitor agricol să poată plăti.

Plebea dela țară, mai desmoștenită decât în toate părțile lumii, emigrează astăzi, iar nu micii proprietari.

Emigrația nu se mai face în America de Sud, ci în America de Nord, populată, bogată, dar lipsită de muncă, care să plătește foarte bine, fără a imobiliza pe muncitor, luându-i ori-ce speranță de reîntoarcere. Emigrantul dela Sud revine din Statele-Unite în Italia.

Isvorul, revărsarea, natura apelor, toate s'au schimbat în acest val puternic al emigrării italiene. E cel mai paradoxal dintre fluvi: se reîntoarce la isvorul său.

În Statele-Unite actualmente sunt aproape 500.000 emigranți. Fiecare din acești muncitori economisește la casa de depuneri câte o parte din salariul lor, așa în cât trimite pe an în Italia dela 500 până la 700 lei de om. Prin urmare emigrația italiană dă regatului o creștere anuală și aproape matematică a bugetului său de 50 sau 60 de milioane lei disponibili. Acest capital pune Statul la adăpostul riscurilor schimbului. Venitul adus de acești sărmani și necunoscuți emigranți este unul din cele mai mari instrumente de reconstituire pentru finanțele italiene.

Afară de acestea muncitorul emigrat, știind că în statul său îl așteaptă o mică, avere se reîntoarce în patrie, devine proprietar, în locul lui se duc alții în uzinele dela Pittsburg sau pe cheurile din Chicago.

De altminteri nu emigrația în sine e principiul tuturor acestor beneficii naționale, ci numai emigrația sud-italiană, așa cum au creat-o împrejurările și regulamentele. (Le Temps)

Răsboiul ruso-japonez.

După o luptă aprigă Japonezii au reușit să ia șirul de munți, care se ridică de asupra văii râului Liao. Rușii au fost scoși din toate îngustimile mai mari: Dalin, Fönsulin, Moduliu, și cum vestesc telegramele și din Motienlin, care este pasul cel mai ostic. Lupta a fost mai inversunată pentru posesiunea pasului Fönsulin. Trei zile au luptat aici Japonezii cu bărbăție încordată pentru a scoate pe Ruși și a-i alunga spre râul Liao. Rapoartele sosite asupra acestei lupte desmintesc jaima, că Rușii au voit aici numai să rețină pe Japonezi și că n'au avut intențiunea să apere îngustimile. Palavre rusești astea, căci alt-cum n'ar fi dezvoltat ei rezistență atât de încăpătinată, dacă n'ar fi recunoscut importanța acestor pasuri, prin cari Japonezii pot trece acum în dragă voie în valea râului Liao.

Trupele japoneze, cari înaintează dinspre Fönsulin și Moduliu grăbesc cu mare zor în direcțiunea Liaoyang, cu scopul să taie linia de retragere a trupelor din jurul lui Kaitșu și astfel să le despartă de armata principală.

Pe peninsula Kvantung de asemenea fac Japonezii progrese, apropiindu-se tot mai mult de fort. Acum și dinspre Dalin înaintează Japonezii scotând pe Ruri din două poziții de foarte mare însemnătate. Chiar și rapoartele semioficioase ruse recunosc asta.

Zilele trecute escadra rusăscă dela Vladivostoc a făcut o adouă excursiune întrând în portul Gensan. Admiralul japonez Kamimura a luat-o la goană, flota rusă însă a reușit și de astă-dată se scape din mâna lui Kamimura, care dintre conducătorii japonezi este mai puțin norocos.

Mai multe telegrame oficioase și semioficioase desmintesc veștile colportate despre scufundarea unui vas rus și despre pierirea admiralului Uchtomsky cu această ocaziune. Rapoartele ruse accentuează, ca flota rusă s'a întors nevătămată în port.

Tokio 1 Iulie. (Oficial). Armata din Takusan raportează despre luarea pasului Fön-

sulin: Armata a început la 23 să înainteze în trei coloane spre Fönsulin. Rușii au resistat cu îndrăjire, trupele noastre însă au reușit după o luptă inversunată să încunjure pe dușman. În sfârșit la 27 au luat Fönsulin. Pe șoseauă au fost găsiți 90 oficeri ruși căzuți. Alte perderi rusești nu s'au putut stabili. 6 ofițeri ruși și 82 soldați au fost prinși. Toate perderile Japonezilor se urcă la 170 de oameni.

Londra 1 Iulie. Toate ziarele reproduc știrea, că generalul Kuroki a ajuns la Haitșeng. Dacă aceasta este adevărat, atunci Japonezii au tăiat linia de retragere a trupelor ruse dela sud despărțindu-le de armata principală dela Liaoyang

Londra 1 Iulie Din Liaoyang și Niucivang se raportează, că armata I. și II., de sub comandamentul lui Kuroki a trecut prin pasul Motien înaintează deja în direcțiunea Liaoyang. Kuropatkin așteaptă cu forțe tari la Dasitșao, încredințând apărarea Liaoyangului generalului Keller.

Berlin 1 Iulie. Ziarului Lokalanzeiger i se raportează din Petersburg: Japonezii au raportat la ost de Port Arthur spriginii de flotă, o învingere însemnată, ocupând o poziție, de unde dominează asupra întregului litoral.

New-York, 2 Iulie. Colonelul american Emerson raportează cu datul de 30 Iunie următoarele: Înaintarea continuă a Japonezilor, care n'a putut fi zădărnicită de ploile îndelungate, a nimicit planul de apărare al lui Kuropatkin, așa că acum acesta este inclinat a primi o luptă lângă Liaoyang. Conform evaluărilor oficerilor germani armata lui Kuropatkin constă din 117.000 infanteriști, 15.000 călăreți și 350 tunuri. Intreaga Manciuria este năpădită de kuli și de spioni japonezi travestiți de preoți. Bande de călăreți japoneze mereu neliniștesc aripa armatei ruse de lângă Simitung.

Londra, 2 Iulie. Lui Daily Chronicle îi se raportează din Tokio: Înaintarea lui Kuropatkin continuă necontentit. Din sorginte sigură află, că Japonezii au luat Kaipingul. Rușii se retrag grabnic spre Haitșeng și Liaoyang. Telegramele vestesc, că Japonezii au luat Dasitșao. (Ceea-ce ar însemna că Kuropatkin a fost bătut prima dată N. R.)

Berlin, 2 Iulie. Din Mukden îi se telegrafează lui Lokal-Anzeiger: Planul Japonezilor este că după unirea armatei lui Kuroki și Oku să forțeze pe Ruși la luptă decisivă. Japonezii au ocupat erî Dasitșao. Japonezii naintează acum numai pe drumul care duce la Liaoyang. O coloană se află în marș spre Mukden. Armata patra japoneză este acasă și încurând va fi trimisă pe câmpul de răsboi.

Tokio, 2 Iulie. Aici s'a răspândit vestea, că admiralul Kamimura a observat și atăcat noaptea trecută lângă insula Cuzelruma flota rusă dela Vladivostoc.

Londra, 3 Iulie. Conform informațiunii lui Central News, escadra lui Kamimura s'a întâlnit erî seara la 1/2 10 în pasul Cuzima cu flota rusă dela Vladivostoc. De pe coastă s'a auzit un bombardament de 1/4 oră. Incrușișătorii ruși n'au fost însoțiți de torpilori. Lupta s'a terminat cu fuga vaselor ruse.

Japonezii ca marinari.

Din „National Zeitung“:

În anul 1870, Academia de marină din Tokio, atunci înființată, a pus la dispoziție, pentru instrucția elevilor săi, încrucișătorul Chiyoda, dându-se orzîn ca marinarii să fie instruiți cu totul după modelul englezesc. În același timp, Micadul a cerut dela guvernul englez un număr de ofițeri de marină și ingineri ca profesori.

Munca s'a început repede, cu cel mai mare zel. Succesul a fost mare. În anul 1878, când marina japoneză s'a simțit destul de tare să stea pe propriile ei picioare s'a concediat, cum se făcuse mai înainte cu instructorii străini ai armatei de uscat, personalul de instrucție englez și a început să lucreze cu propriile forțe disponibile. Primul pas spre neatârănare a fost strămutarea școlii de marinari de Tokio pe insula Etaima.

În fruntea școlii stă un admiral, cu un personal de 49 profesori militari și civili, cari fac cu cea mai mare conștiințozitate educația științifică și fizică a elevilor și sunt ajutați întru aceasta de un material foarte bogat, ales și practice de învățământ. Primirea în corpul de cadeți se face numai după un examen minuțios ce ține trei zile. În anul trecut s'au înscris aproape 2000 de tineri; numai 180 de elevi au putut întruni condițiile prescise, cu toate că 1400, din punct de vedere al fizicului erau buni, iar 400 au dat dovezi de cunoștințe. Durata învățământului practic durează trei ani; după aceasta se depune un examen care decide de numirea elevilor de cadeți. Abia atunci începe învățământul practic, mai întâi pe vase anume instalate pentru aceasta cu tot materialul trebuitor pentru învățământ, iar mai târziu pe vasele de război, pe cari le hotărăște ministrul de marină. În Etaima este un fort înarmat cu 9 tunuri de diferite calibre și care poate fi folosit de cadeți numai pentru studii. Cu puțin înaintea războiului în contra Rusiei cadeții de marină noi numiți au fost imbarcați pe bordul încrucișătorilor Matsushima, Shukushima și Hashidate, cari sunt cu totul modern înarmate. Cele trei vase formau o escadră omogenă sub un contra-admiral și aveau să facă evoluțiuni cam 8 luni în apele indigene și străine pentru a face studii practice. După terminarea acestui curs, cadeții sunt repartizați în serviciul vaselor aflate în serviciu și anume aproape numai pe vasele flotei stătătoare unde învață funcțiunile de tineri ofițeri sub conducerea camarazilor lor mai superiori sau mai bătrâni. După ce se termină și acesta, cadeții trebuie să depună un nou examen dela care depinde numirea lor de sub-locotenenți de marină.

Instrucția ofițerilor de marină se împarte de asemenea în teoretică și practică. Cea dintâi se face sub deosebită supraveghiere a comandantului vasului, care după 2 luni dela înaintarea lor ca locotenenți ține cu inferiorii săi un examen pretinzându-le cunoștinți exacte a tuturor obligațiilor de serviciu pe vas. Într'un cuvânt atât din punct de vedere teoretic cât mai cu seamă practic, ofițerul de marină japonez e bine instruit din toate punctele de vedere; eî cunosc serviciul de munițiune, mecanismul tunurilor de tunuri, întreținerea tunurilor cu tragere repede. La examen ofițerul trebuie să le știe bine pe toate vasele obiceiul de a se da fie-cărui ofițer de cătră comandant o „lucrare anuală“ asupra unei chestiuni teoretice sau practice de interes militar. Lucrarea se dă după grad, după ramura de serviciu și după capacitatea ofițerului. Lucrările sunt trimise pe cale ierarhică ministrului de marină, care dispune publicarea lor în „Raportul anual“ și trimite ofițerilor respectivi scrisori prin cari li se recunoaște meritul lucrării.

Dar în Japonia mai există, ca în toate marile state și o Academie de marină cu sediul în Tokio; ea lucrează în mod admirabil de 17 ani de zile. Cursurile pentru ofițeri sunt împărțite în două, unul de 2 ani pentru ofițerii pregătiți pentru ca să devină ofițeri mai superiori, de stat major al amiralității și aghiotanți; al doilea curs e de un an pentru instrucția ofițerilor în special în tir, asupra torpilelor și și torpiloarelor și a Nauticeii. În legătură cu aceste institute mai e un curs de ingineri, unul de 2 altul de 1 an, apoi un curs voluntar 11—12 luni pentru ofițerii de stat major din marină și pentru locot.-căpitanii cari au făcut timp de trei ani întrerupere serviciu practic. Pentru primirea în Academie se cere un examen foarte greu; numai câte 30 ascultători formează auditoriul celor două cursuri, și

numai câte 15 ingineri sunt admiși. Învățarea limbilor franceză și engleză e obligatorie. În Tokio se mai află o școală pentru torpile și artileria de marină.

DIN ROMANIA.

Sărbarea din com. Borzești. Sărbarea oficială pentru aniversarea a 400 ani dela moartea lui Ștefan-cel-Mare, marele voevod moldovean, va avea loc, după-cum se și știe, în toate orașele și comunele din țeară în ziua de 2 Iunie c. La București sărbarea va prezenta un caracter mareț, mai ales prin convoiul alegoric care va reprezenta oastea lui Ștefan. La Iași de asemenea se fac importante pregătiri pentru-ca sărbarea să nu fie mai pe jos.

Armata va da pretutindeu concursul său puternic sărbătorilor.

În ziua de 4 Iulie se va organiza cea mai frumoasă sărbare pentru comemorarea celor 400 de ani dela moartea voevodului în comuna Borzești jud. Bacău, locul său natal.

La această sărbare va asista și dl ministru Sp. H. cu un mare număr de invitați și persoane oficiale din București.

Pentru comemorarea centenarului s'au făcut și cărți postale ilustrate reprezentând localitatea Borzești; biserica din această comună; codrii Cozminului în momentul când soldații lui Albert, regele Poloniei, căzuți prizonieri ai lui Ștefan-cel-Mare, arau cu ghindă dealurile codrilor; mănăstirea Putna unde se află înmormântat voevodul, etc.

Medaliile cari se vor distribui în acest an elevilor premiați din școlile primare ca și din cele secundare, vor purta și ele ca amintire, portretul lui Ștefan-cel-Mare, cu o inscripțiune ocazională.

Pe la toate bibliotecile rurale și pe la școli se vor trimite de către administrațiunea casei școlilor, mai multe lucrări ale diferiților autori români privitoare la viața lui Ștefan-cel-Mare, precum culegeri de poezii populare, de anecdote, de povești și legende, tipărite de către această administrațiune.

O serie întregă de măsuri în sfârșit s'au luat de dl ministru al instrucțiunii publice pentru succesul deplin al sărbătorilor.

Din străinătate.**Guvernul și afacerea Chartreux.**

Comisiunea parlamentară de anchetă în afacerea încercării de corupțiune a ministrului president de către congregația Chartreux, a continuat cu diferitele interogatorii.

Dl Berr, judecătorul de instrucție însărcinat cu instrucția judiciară în afacerea congregației Chartreux, a refuzat de a depune înaintea comisiunii parlamentare de anchetă invocând secretul profesional.

Dl Millerand, întrebat în privința hărtiilor confiscate la inginerul Chabert și în care ar fi chestiune de el în privința decorării a doi industriași, a arătat titlurile acestor industriași care justifică pe deplin distincțiunea cu care au fost onorați.

Dl Millerand a protestat cu indignare contra însinuațiilor ce se fac la adresa lui și a declarat că a eșit din minister mai sărac decât cum a intrat și că nu va lăsa nici o avere. Voeste numai ca numele său să rămână nepătat.

Mai mulți membri ai comisiunii au protestat contra modului cum care oare-cari magistrați au primit și au cules informațiuni în această afacere. Comisiunea a decis de a publica imediat explicațiunile și declarațiunile diul Millerand.

Regele Petru și principele Ferdinand. Conform unei știri sigure regele Petru va face săptămâna viitoare princi-

pelul Ferdinand o vizită la Sitniacov, unde principele se află în vilegiatură.

Constituțiunea Rusiei. Ziarul „Post“ din Berlin primește dela corespondentul său la Petersburg o informațiune asupra modului de cugetare a cercurilor interesate cu privire la revisuirea constituțiunii rusești. Aceste cercuri înalte nu se opun planului, și este speranță că Rusia să primească în scurtă vreme o nouă constituțiune. Se vorbește în Petersburg că reforma constituțiunii elaborată de cătră generalul Melicov scurt nainte de moartea Țarului Alexandru II. adoptată pe atunci de cătră Țar, este studiată de cătră demnitarul curții imperiale. Corespondentul lui „Post“ a umblat în cauza asta, și a aflat că și cei din imediata apropiere a Țarului se ocupă cu viu interes cu acest proiect de reformă a constituțiunii ruse. Insuși Țarul simpatizează deja de mult cu această idee, ceea-ce însă nu înseamnă, că aceasta chestiune vitală să devină în curând actuală. Atâta este sigur, că nainte de finirea războiului nu se poate trece asupra acestei chestiuni.

Simla. — O nouă ciocnire s'a produs între expedițiunea engleză și Tibetanii. Aceștia au avut pierderi grave.

Englezii au avut 1 ofițer ucis și 2 ofițeri și 5 oameni răniți.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 5 Iulie 1904.

— Șeful cabinetului, Koenig — baron. Organul oficios publică în numărul de Sâmbătă autograful regal, prin care confirmă vestea adusă de ziarele din capitală, că șeful de cabinet Carol Koenig a fost ridicat din partea Majestății Sale la rangul de baron.

— Centenarul lui George Sand, s'a celebrat ieri, Vineri, 1 Iulie st. n. în Paris. Inaugurarea monumentului a avut loc în grădina Luxemburgului sub presidenția ministrului instrucțiunii publice.

Au vorbit d-nii Jules Claretie, președintele societății oamenilor de litere; Georges Ohnet, președintele societății autorilor dramatici; M-me Worms-Baretta a spus versuri.

— **Expulsarea Capușinilor din Franca.** Din Nantes se comunică: Licvidatorul averilor congregaționiste a săvârșit ieri cu ajutorul unei companii de infanterie, o companie și jumătate de dragoni și 40 gendarmi actul de expulsare al Capușinilor. Toate ușile și porțile monasterului au trebuit sparte, și toți călugării au trebuit îndepărtați cu forța din monasteriu. În apărarea edificiului a fost lăsată la fața locului miliție.

— **Examenul de maturitate la gimnasiul din Beiuș** s'a ținut din 2—25 Iunie, esmis fiind din partea ministrului de culte și instrucțiune publică, N. Putnoky, director la gimnasiul din Lugos, ear din partea consistorului de Oradea-Mare în calitate de comisar episcopesc, M. Nyes, canonic a latere.

S'au însinuat de tot 62, dintre cari 4 au căzut la examenul scripturistic, iar dintre cei admiși la examenul verbal au reușit:

cu foarte bine; A. Ciple și V. Peres.
cu bine; V. Berinde, T. Crainic, S. Dan, B. Togaș, T. Ghilezan, Ș. Hărăguș, F. Hubic, I. Kovács, G. Montia, C. Pavel T. Roxin, T. Stan, N. Filipăne.

cu suficient: O. Baști, L. Birle, S. Bota, I. Budez, F. Dănilă, F. Doros, A. Doros, E. Ghent, I. Gurka, I. Klein, C. Lazar, S. Micle, V. Papp, S. Papp, I. Pfrv, I. Papp, B. Rozanthal, V. Sălăgian, F. Sălăgian, M. Schömberger, Simu, P. Szilăgyi, I. Săcal, V. Cucu, I. Szabó, A. Suchevich, A. Todor, I. Székely, G. Todan, V. Trif, și P. Voșinar.

Pe două luni au fost relegați 8, iară pe un an 3 studenți.

După maturitate s'a dat banchet la care a participat afară de abiturienți corpul profesoral.

În ast an gimnasiul din Beiuș perde un brav profesor, studenții un iubit părinte, cunoscuții un sincer prieten. Dl Coriolan Ardelean, care 20 de ani a servit cu multă dragoste și râvnă, ast an se depărtează din Beiuș, fiind numit archidiacon pentru părțile sătmărene.

— **Necroloage.** Véd. Olga Missici nasc. Popescu, soția, fostului jude la tribunalul din Arad și sora d lui Isidor Popescu, a decedat subit în 2 Iulie c. în Budapesta. O deplâng ficele, Petronela Cornea soția inginerului Cornea din România și Georgina în Budapesta precum și numeroșii consăngenți.

† **Petru Florescu.** Numeroasa familie fruntașă a mecenatului bisericii catedrale din Arad, Petru Florescu, s'a micșorat cu un membru, carele purta numele fericitului său părinte. Petru Florescu, mare proprietar de vie în Covăsinț și Arad eri, Duminecă dimineața la 8 ore, după un morb lung și greu, în etate de 54 ani a adormit în Domnul lăsând în doliu, pe nemângăiata sa mamă bătrână véd. Iuliana Florescu, pe soția sa nasc: Sofia Spătar, 2 frați, 5 surori, cumnați-cumnate și o mulțime de nepoți și nepoate, și alte neamuri și cunoscuți. — **Réposatul** a fost un brav Român și un harnic membru al bisericii gr.-ort. din Arad. — **Inmormântarea** i-se va face azi Luni la 4 ore d. am. în morminții de sus. Odichnească în pace.

— **Examenele de belearte în Budapesta.** În 25 I. c. s-au sfințit examenele la Academia de belearte din Budapesta ca în toți anii așa și în anul acesta Românii nu ne-au dat de rușine, pot să zic că tocmai stud. români au escelat. Dintre cei 3 români cari au urmat cursurile în anul acesta, a sferșit cu succes eminent Iulian Toader primind diploma de profesor. E de însemnat că Toader a fost cel mai bun *compositionist* și că la concurs a câștigat cele dintâi premii. E de dorit că un astfel de talent să nu-l lăsăm străinilor, ci să ne nisuiim a-i câștiga teren de a se valora în cercuri românești.

— **Proces câștigat contra Sârbilor.** Un proces mai de valoare dintre cete intentate contra Sârbilor de Metropolitul Meșianu pentru noi Românii a fost procesul Trandafil. Ivan Trandafil și soția locuitori în Neapol. în anul 1860 au lăsat averea lor de 479 lanțe de pământ pe sama studenților greco-orientali cu condițiunea, că din venitul acestei fundațiuni să se ajutore în $\frac{1}{4}$ părți studenții din Vrdeal. Fundațiunea fiind sub îngrijirea patriarhului sârbesc, acesta de 20 de ani încoace nici pe un singur Român nu l'a împărțit de stipendiul acestei fundațiuni, ci numai pe studenții sârbi. Mitropolitul pe baza testamentului a intentat proces contra patriarhului sârb. — **Tribunalul și tabla a judecat jumătate din fundațiune Românilor.** — I. P. S. Sa nefiind mulțumit cu sentența a făcut apelație la Curie prin avocatul Dr. Emil Babeș, cerând $\frac{3}{4}$ parte din tot lăsamântul precum și aceea, ca speșele de proces cari fac 3000 de coroane, să fie plătite de ierarhia sârbească. Luni a pertractat Curia apelația aceasta și a dat loc la toate cererile Escelenției Sale.

— **Ofițerii germani la castelul „Peleş“.** Delegații regimentului al 2-lea de dragoni din garda imperială germană compusă din d. colonel Barich von Sigfeld, comandantul regimentului, căpitanul von Jena și locotenent von Lewetzow, a fost primită ieri de M. S. Regele, în prezența S. R. Prințul Ferdinand a d-lui Dim. Sturdza, președintele consiliului și ministru de război și a căsei Sale militare.

Delegațiunea a prezentat cu această ocaziune, M. S. Regelui o fotografie a ofițerilor regimentului, din care M. S. a făcut parte, înainte de a fi ales ca Domn al României.

Delegația germană are de gând să vie și în București ca să viziteze orașul și diferitele așezăminte militare.

D. Președinte al consiliului și ministru de război Dimitrie Sturdza, va da cu acea ocaziune o masă în onoarea ofițerilor germani.

— **Duelul unui ministru.** Un duel a avut loc între ministrul instrucțiunii publice grec și deputatul Hagi Petros. Acesta a fost ucis.

Ministrul și-a dat demisiunea.

— **Archiepiscopia de Valencia.** Din Madrid se telegrafează, că monitorul oficial spaniol publică azi denumirea lui *Nosaleda* de arhiepiscop de Valencia. Guvernului îi inspiră multă grijă această denumire, pe care de aceea a amânato până acum, ca să nu fie atăcat în cameră chiar atunci, cândla ordinea zilei erau afaceri de mai mare importanță. Acum, când viața politică stagnează, această afacere nu va face nici o gâlceavă, dar guvernul se așteaptă la mai mari tulburări la instalățiunea lui Nosaleda.

— **Pentru vina fiului.** Din Helsingfors se telegrafează, că părintele lui Eugen Schaumann, ucigașul guvernului a fost Joi ascultat și după aceea aruncat în temniță. Doară în Rusia așa se face dreptate. Dacă asupra celui mort tirania nu-și poate răsbuna, apoi să năpustește asupra rudelor sale. Ne putem trezi odată, că bătrânul senator este deportat în Siberia pentru a expia fapta națională a fiului său.

— **Călăuzi ucigași.** Din München se telegrafează, că societatea turiștilor a dat de urma unei infame crime. În timpul din urmă anume erau casurile nenorocilor de turiști foarte dese și ceea-ce era mai bătător la ochi, că la nenorocii nu se afla nici bani, nici altă-ce. La arătarea descoperirii acestei împrejurări curioase din partea societății, poliția a pornit cercetare, aflând despre existența unei societăți de bandiți, membrii căreia oferiau pentru mai puține parale conducerea străinilor prin munți, decât conducătorii societății turiștilor. Așa se întâmplă că turiști necunoscuți prin regiunile muntoase se incredeau în acești șarlatani ticăloși, cari atrăgeau, adică conduceau bietele jertfe la locuri prăpastioase, acolo mai înainte le luau banii și îi despoiau de toate ce aveau la ei apoi îi aruncau jos de pe stâncă în adâncime. Poliția a reușit să prindă până-acum 16 ucigași. Pe drum au mărturisit că nu numai pe aceia i-au ucis, de la cari au putut lua bani și alte obiecte prețioase, ci aruncau în adâncime și pe acei turiști, la cari afară de haine n'au aflat nimica alta, de teama să nu-i tradeze. Criminalii mărturisesc, că această meserie tâlhărească au profesat-o din cauza câștigului de bani. În urma acestei descoperiri escursiunile turiștilor sunt acum foarte rare prin munții Bavariei. Gendarmeria continuă cercetarea.

— **Cas de moarte într'un teatru.** Din Frankfurt se comunică următoarea veste despre două casuri de moarte subită. În teatrul urban a fost reprezentată piesa Iuliu Cesar de Shakespeare. În timpul reprezentațiunii o damă din publicul spectator a murit lovită de apoplexie. Cu cate-va minute mai târziu un actor cu numele Albert *Desprez*, care reprezenta pe un legionar roman, a căzut mort la pământ.

— **Incercarea de sinucidere a fostului ministru president francez Waldeck Rousseau.** Din Paris să vestește, că fostul președinte de consiliu Waldeck Rousseau din cauza stărei sale deperate a încercat să se sinucidă, dar în săvârșirea faptel a fost încă de timpuriu împedat de femea sa. Bărbatul de stat francez suferă de rac, care se agravează tot mai mult, așa că nu este nici o speranță de rămânerea lui în viață.

— **Vară Calduroasă.** — Un nou profet al vremilor zice, că în anul acesta vom avea vară extrem de caldă și arșița soarelui va fi foarte mare. Încă pe la mijlocul lunii trecute se observa pe suprafața soarelui o pată mare dublă cu multe pete mici, cari toate s'au străformat încetul cu încetul într'o masă mare întunecoasă. Aceste pete arată, că pe soare se întâmplă erupțiuni enorme, cari au influență asupra vremii pe pământ. S'a constatat, că frecvența petelor pe soare stă în strinsă legătură cu temperatura și mersul vremurilor pe pământ. Pe baza acestor observări în anul acesta se prorocesc călduri mari și furtuni dese și violente, cari pot produce mari inundații. Vom vedea, într'u cât se vor a-deveri aceste profetii.

— **Statutele societății „Petru Maior“ și astfel și societatea până au tot aprobat din partea guvernului au trecut prin atâtea faze, — scrie „Poporul Român“ că s'ar putea scrie un volum întreg. Aprobarea lor s'a trăgănat zeci de ani în primii ei ani de activitate. Statutele de azi s'au aprobat prin anii 1895 sub presidenția regretatului N. Puican, care împreună cu alți tineri de ai noștri, între cari și deputatul de azi dr. Vlad, cu multă trudă le-a compus și cu multă abne-**

gațiune a mântuit societatea, după ce mai bine de o jumătate de an a fost închisă. Și iată, că n'au trecut 10 ani și vine un ministru, care nu e împăcat cu statutele acestei societăți, aprobate de un antemergător al său. Ministrul Berzeviczy voește să revideze aceste state. Revideze-le, face cu ele ce va voi, căci i stă 'n putere. Putere pământească, care să ne nimicească pe noi, nu va afla însă. N'avem de ce ne teme, căci să fie în noi conștiința națională numai cât un grăunțe de muștar, să ne lipsiescă de toate instituțiunile noastre culturale — nu va ajunge aceea ce urmărește, ci tot mai mult se va depărta de acest scop, să-i zicem nobil, al d-sale.

— **Ambasadorul spaniol la Quirinal.** Din Madrid se telegrafează, că regele Alfonso a designat ca ambasador la Quirinal pe fostul ministru *Villaverde*. Numele asta, a cărei simplă colportare deja produce senzație în Madrid, este așteptată zilele astea, încă înainte de ce regele și curtea regală ar pleca în vilegiatură la San Sebastian.

— **Balonul lui Santos-Dumont.** Zilele trecute a sosit vestea din St. Louis, că balonul dirigiabil al aeronautului francez Santos-Dumont, cu care acesta avea de gând să ia parte la concursul de aeronanți internaționali, a fost de niscari va reușească stricac. Cum se anunță din Paris, direcțiunea expoziției din Saint-Louis acuză pe aeronaut, că acesta singur ar fi stricac balonul de teamă că la concurs nu va putea câștiga premiul întâi, deci în chipul acesta a voit să prevină o eventuală compromitere. Aeronautul neagă, că ar fi comis el acest fapt, lucrând din respecturi zi și noapte, pentru a restaura balonul pentru ziua de concurs.

— **Grevă.** O deputațiune de 30 membrii a calfelor de coșari a fost săptămâna trecută la primarul Budapestei Walmos, declarând, că dacă nu li-se împlinește justa lor rugare, atunci vor proclama în scurt timp straicul. Ca motivare a rugămintei lor au adus înainte starea lor deplorabilă. Comisiunea municipiului a fost luat săptămâna trecută și afacerea coșarilor între obiectele ordinii de zi, dar după aceea ear au șters-o amânându-o pentru la toamnă. Coșarii înțelegând despre asta, s'au hotărât să soliciteze rezolvirea afacerii lor acum cât de curând.

— **Mama și fata.** Cum îi se telegrafează lui Agramer Ztg, în comuna croată Bogovalitzi s'a petrecut o dramă familiară. În comună trăiește văduva unui locotenent, condamnată înainte cu 10 ani pentru omor, și mai târziu grațiată. Fiicea văduvei făcea curte un tinăr maghiar, mama ei însă se opunea căsătoriei lor. Din cauza asta s'a iscat zilele trecute o ceartă între ambele dame, ear la urmă, când agitația a ajuns la culme, fata a scos un revolver descărcându-l de două ori asupra mamei sale. Un glonț a nimerit, vulnerând grav pe încăpăținata mamă. Fata a fost transportată în temnița tribunalului din Pojega.

— **Un Curopatkin al Francezilor.** Combes, marele șef al logei francmasonie din Paris, a fost botezat, mai bine zis supranumit în semn de „respect și venerare“ atât de către soții sei de principii cât și de către adversarii sei, Curopatkin al Francei. Anume în general se crede, că Combes n'are curaj să denunțe concordatul. Comparația este luată dela împregiurarea, că precum Curopatkin n'are curaj să primească luptă decisivă, așa n'are nici Combes curajul să bage mâna în cuibul de vespă, provocând o luptă decisivă între cursa română și guvernul francez. Tot mai mult ese la iveală, că zilele guvernului lui Combes sunt numărate.

Felurimii.

Cea mai scumpă haină din lume. La expoziția din St.-Louis este expusă cea mai elegantă și scumpă haină din lume, care excită în deosebi admirațiunea damelor Toaleta costă nu mai puțin de cât 120.000 mărci germane și a eșit din primul atelier de croitorie al Parisului. Haina cântărește 75 funți și are un șlep de o lungime de 15 urme. Catifeaua întrebuințată la confecționarea acestei toaleta, e cea mai scumpă și fin fabricată, iar hermelinul reprezintă singur o avere frumoasă. Rochia, corsagiul și șlepul sunt presărate cu albine, cusute cu mâna în fire de aur giuvaericeale scumpe împodobesc cu mult gust întreaga toaletă.

Un misogam radical. În Viena a murit mai anii trecuți un burlac, care în viața sa s'a ferit de femei ca de foc. De obicei mănca acasă iar când mergea la birt căuta o masă unde să nu fie nici o femeie în apropiere. Când mergea la teatru lua câte 3 bilete. El se așeza pe scaunul din mijloc, iar la dreapta și stânga scaunele erau goale. În tramvai sau în omnibus fuma din pipă ca un turc, prin ceea-ce își alunga ori-ce vecinătate femească.

După moarte au găsit în biroul său un pachet de scrisori purtând inscripția: „Incercări de ale rudelor spre a mă băga în jugul căsătoriei“. Pachetul conținea 52 scrisori (1845—1893) numerotate, înregistrate de burlac și puse la dosar. Un alt pachet de scrisori purta inscripția: „62 scrisori cu tot atâtea oferte de căsătorie făcute de diferite fete și văduve, cari au oferit la o altă suma de 1.760.000 florini spre a mă prinde în undiță“.

În testament a lăsat cu limba de moarte, ca rudele să-l cumpere în cimitir loc pentru trel morminte, pe el să-l pună în mijloc, iar mormintele la stângă și la dreapta să rămână goale, ca nu cum-va să fie în apropierea lui mormântul vr'unei femei.

Ziarele în Japonia. Primul ziar a apărut în Japonia la 1852. La 1879 aveau deja 266. La 1886 numărul ziarelor se urca la 2000, iar actualmente Japonia au 4000 ziare, din cari 120 apar la Tokio. Cel mai răspândit ziar este Dsissi Skimpo (Timpul Nou) cu 400.000 abonați. Fie-care număr conține 96 pagini cu diferite ilustrații, fotografii și caricaturi. Al doilea este Nil Koku Şiubun cu 300.000 abonați. Acesta însă a fost suprimat de guvern, pentru-că a scris un articol în contra războiului.

— **Texte inedite.** La Londra s'a publicat niște importante texte inedite după papyrus, de curând descoperite.

Iată textele publicate:

Un fragment din Titu-Liviu în care se arată că Mummius, după jefuirea Corințului, a distribuit operele de artă cucerite între Roma și orașele italiene.

Optzeci de versuri de ale lui Pindar, dintre cari mai multe foarte bine păstrate, și cari fac parte dintr'un imn cântat de către virgine.

O altă lucrare este analiza datorită unui gramatician grec, a unei comedii perdută a lui Cratinus, contemporan lui Aristophane. E o parodie a istoriei Elenei.

În fine, se află texte cu cuvinte atribuite lui Isus, și pe cari i-lea spus apostolului Toma, și un curios fragment dintr'o evanghelie.

Discipolii întrebă pe Isus când vor ajunge la glorie și Christos le răspunde: „Când veți fi goi și nu veți rușina“.

Este o aluziune la povestirea Genezei care explică prin căderea primei perechi origina sentimentului rușinei.

Telegramele zilei.

Kiel. — Astăzi seară s'a dat pe bordul yachtului imperial Hohenzollern de către Suveranul german, un prânz de adio în onoarea Regelui Eduard.

La acest prânz au asistat: Principele imperial german, principii Eitel Frederic, fiul Imperatorului Wilhelm, principele Enric de Prusia, D. de Bülow, amiralul Tirpitz, ministrul marinei, și ambasadorul englez la Berlin Sir Francis Lascelles și suitele imperiale și regale.

Mâne dimineața Regele Eduard va pleca cu yachtul regal Victoria and Albert.

Constantinopol. — Holera izbucnind aproape de Mascat în impregiurimile golfului Persic, proveniențele din acea localitate au fost supuse la o carantină de 5 zile.

Carantina ordonată contra proveniențelor din Port-Said și Aden a fost suprimată.

ECONOMIE.

Arad, 4 Iulie

Economia politică în lumina modernă.

1.

În senatul prusian s'a născut de curând o discuție interesantă asupra unui obiect care constituie nu numai o afacere de strîns interes pentru Germania, ci care atinge preste tot o chestiune de actualitate pentru întreaga lume civilizată modernă, și nu în ultimul rînd și soarta țărânilor noastre.

Chestiunea aceasta privește democrația socială care în Germania s'a consolidat într'un partid atât de puternic și continuă a se desvolta sub actualul cancelar de Bülow în așa măsură, că așa zis este numai chestie de timp ca partidul socialist să dispună de majoritate parlamentară în Reichstagul german.

Guvernul imperiului german poartă pe față o luptă strășnică contra social democrațiilor și în discuția ce o am amintit la început au făcut mare senzație enunțările renumitului economist dela Universitatea din Berlin, a profesorului Dr. Gustav Schmoller.

Este de notat, că Schmoller observa o smintă, prin care nu aprobă nici politica conservatorilor, dar nici a socialiștilor germani de astăzi. Cu privire la cei din urmă Schmoller s'a pronunțat astfel: „Lupta spirituală debitată prin scrieri savante este naturală că n'are să aducă nici un folos, deoarece aceste scrieri pătrund în cercurile muncitorilor.

Dar o sanare a imponderabilelor spirituale adică schimbarea modului cum simțesc și cugetă clasele sociale de azi, este posibilă în cursul timpului prin un guvern absolut just, care să stea peste clasele sociale, nici când însă la această sanare nu va putea contribui o putere, care însăși reprezintă regiment de clasă.“

Cât privește democrația socială Schmoller a zis: „Ceea-ce este periculos în acest partid nu sunt atât planurile lui economice, deoarece aceste planuri cât și speranțele socialiste au să se sdrobească destul. Pericolul este teoria politică a social-democrațiilor, ideea suzeranității poporului, utopia, că clasele de jos ar fi mult mai cuminiți și mai juste decât păturile suprapuse. Este așteptarea după momentul, când conform rețetelor socialiste se vor putea transforma popoare întregi. Dar nici aceasta nu ar fi nefericirea cea mai mare, nici pericolul cel mai grav.

Suprema primejdie residă în aceea împrejurare, că conducătorii socialdemocrațiilor au ajuns sub dominația spiritului unui bărbat, care ca om privat stă integru înaintea noastră, care a fost un mare învățat, al cărui suflet însă a fost străbătut de patima urei sale în relațiunile de clasă și numai astfel a putut incolți ideea, că toate referințele noastre sociale de astăzi sunt o luptă, că toată ordinea de stat și socială nu este ordinea păcii. Această este absolută rătăcire, acesta este răul cel mai mare în desvoltarea noastră modernă. În aceste imponderabile a modului de a simți țace pericolul.“

Cine nu a cunoscut până acum pe acest eminent economist modern ca politic social-economic, își va putea face o idee și numai din această vorbire de senzație, cum Schmoller judecă mișcările moderne social politice. Ca bărbat de stat el ia punctul de

vedere, că democrația socială s'ar putea transforma într'un partid al muncitorilor, cu cari pe urmă s'ar putea pacta. Realizarea acestei probleme el o crede posibilă însă numai prin un guvern? Și nu vor fi vecinic păreri divergente asupra justeții absolute?

234 szám./1904

Árverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a borosjenői kir. járásbírósnak 1901 évi Sp. 1003 5 számú végzése következtében Dr. Németh János aradi ügyvéd által képviselt aradi gör.-kel román Consistorium javára Boksa Szirma ellen 378 k. 56 f. s jár. erejéig 1903 évi szept. hó 10-én fogantatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 720 kor. — f-re becsült következő ingóságok, u. m.: szarvas marhák, sertések, gazdasági eszközök faépületek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek b.-jenői kir. járásbírósnak 1903-ik évi V. 184 10 számú végzése folytán 379 kor. 56 fill. tők. követelés, ennek 1898 évi Jan. hó 1 napjától járó 8% kamatai, és eddig összesen 126 kor. filléren bíróság már megállapított költségek erejéig Drauzán adós lakásán 1904 évi Julius hó 11-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108 §-ai értelmében közzéjuttatás mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükségesetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az előírt ingóságokat mások is le-és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt B.-Jenő 1904 évi Junius hó 26-án.

Nagy,

209 1-1

kir. bir. végrehajtó.

INSERȚIUNI ȘI RECLAME.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

a

Fraților Berta

(Berta-Testvérek).

Arad, Andrástér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferărit pentru mobile și edificii, cuptoare defer de Nadrág și Meiding de primul rang. Mașine (sparher) pentru bucătăria de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiață.

Arme Jerlah și Piper, puște pentru vânători. Monopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra peronosporiei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, penețiluri și briciuri.

Deposit exclusiv «AHOI».

Pe seama ținuturilor sud-unga e unicul deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele din provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi. Nr. 221—50

Editor-proprietar: George Niehin
Redactor responsabil: Ioan Russu-Sîrlanu.

BANI!

Pe lângă modurile de plată de mai jos, prin intervenția biroului nostru se pot căpăta împrumuturi ipotecare replătibile în anuități, pe posesiuni fonciare, case în orașe, mai departe credit personal preoților, ofițerilor, funcționarilor de stat și particulari, comercianților, industriașilor și pensionaților pe lângă replătire în 5-30 ani, cu garanți ori fără garanți, în cel mai scurt timp și pe lângă cea mai perfectă discrețiune. Remunerația noastră modestă numai după ajungerea scopului, decursiv va fi plătită. Documentele necesare cancelaria noastră le câștigă pe propriile ei spese, cari spese vor fi plătite asemenea decursiv.

A) Favorurile estra ordinare mai noi a împrumuturilor câștigate prin intervenția noastră:

1. Informațiile sunt ieftine. 271
2. Detrageri puține.
3. Depurările să descriu anual din datorie și interesele vin socotite numai după șamele reduse și interesele și capitalul se poate depura la o dată.
4. După întârziere motivată de plătire, amendă nu se plătește.
5. La dorință după rate vine încasatorul acasă, ori se pot plăti prin cheque postal nefrancați.

B) Favorurile extraordinare a împrumuturilor noastre cu depurare pe quartale:

1. Sunt foarte ieftine, pentru-că suma plătită la cuartal se detrage imediat din datorie și debitorul totdeauna plătește după starea faptică a datoriei interesele.
2. Cvotele aduceau un venit de regulă de 8% și dividendă în urma circulației uriașe se mai poate urca an de an; asemenea anual se escotează.
3. Cvotele pe lângă abdicere prealabilă se rescumpără în suma lor totală.
4. Un astfel de împrumut se achită cel mult în 2½ ani, după care ori-ce obligament de plată încetă.

C) Favorurile estraordinare a împrumuturilor noastre ipotecare:

Depurare de 15 ani	4-75%	După mărirea sumei împrumutate.	Depurare de 40 ani	3-15%	După mărirea sumei împrumutate.
„ 22 „	4-0%		„ 46 „	2-96%	
„ 30 „	3-75%		„ 50 „	2-85%	
„ 32 „	3-50%		„ 60 „	2-65%	
„ 33 „	3-30%		„ 65 „	2-33%	
„ 35 „	3-25%		„ 70 „	2-30%	

În plăți se cuprind numai interesele și spesele de administrare ei și depurațiunea din capital.

Biuro aradan de informațiuni.

Posesori KLONDA și SZATMÁRY

ARAD, Strada Salacz Nr. 3.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sămburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. Pentru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare-ce la întrebunțarea de apă nesipoasă ori murdară nu abzie serviciul. Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de oănepă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27. sz.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Împrumuturi de bani pe amortisare

mijlocesc pe lângă condițiile cele mai avantajoase, pe moșii și case în orașe cu 4,3, 4,5 și 5% și amortisare de

20, 25, 30 și 50 de ani

adecă în camătă e socotită atât camătă cât și amortisarea din capital.

Principiul meu e îndestulirea M. On. public, care vrea să facă împrumuturi ipotecare.

Împrumuturile se plătesc în bani gata, scrisorile ipotecare se plătesc cu valoarea lor nominală. Spese prealebile nu sunt, tacesele mi le socotesc ulterior.

Pentru deslușiri mai detaliată a se adresa la

HERZOG SANDOR

Arad. str. Weitzer-János Nr. 15 usa 7.

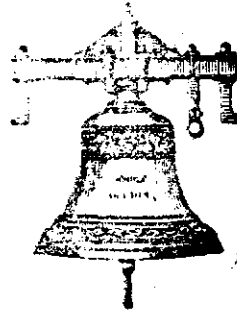
Frideric Hönig

Turnătorie de clopote și metal, fabrică de pompe, arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și aceuiași clopot tare și cu sunet adânc, — se face o economie de 20-30% la greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebunțare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire nelsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

7 21-25

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

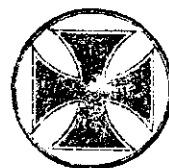
Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circei latinei sângelui, anemie, amuțeli, țuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârciuri de inimă, astma, auzul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, uudul în pat, influenza, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Însușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe departe vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedé aceste atestate. Pacientul, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta“, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebita-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înțepire.

206

Prețul aparatului mare e Cor. 6.

folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.

folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., st. Vadász 42./K colțul str. Kálmán.

Bani!

**Intreprinderea pentru exoperarea de credit fonciar exoperează în
timpul cel mai scurt**

Imprumuturi

pe lângă condițiunile cele mai culante pe seama

Funcționarilor

de stat, comitatensi, orășenesti și de tren, profesorilor, oficerilor, și ori-cărui pensionat fost în funcțiune se acorda împrumutul cel mai mare posibil pe lângă amortisațiune de 10, 12, 15 și 20 ani cu 7% fără cambiu, ci numai pe obligațiune.

Conspect

despre împrumuturile cari se pot da:

funcționarilor cu salariu de 1800 coroane pot căpăta circa 1500 coroane.

"	"	"	2000	"	"	"	3000	"
"	"	"	2200	"	"	"	4000	"
"	"	"	2400	"	"	"	6000	"
"	"	"	2600	"	"	"	6500	"
"	"	"	2800	"	"	"	6800	"
"	"	"	3000	"	"	"	7000	"
"	"	"	4000	"	"	"	10000	"
"	"	"	5000	"	"	"	12000	"
"	"	"	6000	"	"	"	14000	"

În epistolele de recercare este a se scrie apriat: condițiunea (starea), salariul și anii impliniți în serviciu. Astfel de împrumuturi se liquidează în 14—20 zile. — De asemenea se liquidează pe seama clienților demni de credit împrumuturi dela 500 cor. până la cel mai mare

Imprumut de cambiu

pe lângă amortizație dela 1—5 ani, ori pe lângă replătire lunară ori trimestrală.

Liquidăm împrumuturi ipotecare până la 60—70% a valorii cu 3¹/₂ și 4% pe moșii și case mai mari de chirie din provincie. La epistolele de recercare e a se aclude conspect despre venitul dela chirii și extrasul de pe cartea fundusă (la case); coala catastrală și extrasul cărții funduare (la moșii).

În ori-ce afacere de împrumut dau desl șirile necesare gratuit. La recercări epistolare este a se aclude și timbru pentru răspuns.

Adresa:

CZIGLER SÁNDOR

Intreprindere de exoperare de împrumuturi fonciare.

BUDAPESTA, VIII, Rákóczi-utca 2. szám.

Membrul „Federațiunii regnicolare a exoperatorilor de bani și imobile.

FIRMA IMPROTOCOLATA.

ARAD, Tipografia George Nichin.